

Duben/květen/červen 2025

Drazí Služebníci, konečně vychází dlouho očekávaný titul našeho nakladatelství Refugia (srv. anotace s obálkou níže), kniha o mystických darech Služebníků: jedním z největších pro dnešní dobu je rovněž dar partikulární zpytování svědomí. V dřívějších listech jsme se zmínili o partikulárním zpytování svědomí jako božské ochraně či trvalé modlitbě srdce (březen–září 2024), ale o jeho nejhlubší (nejskrytější) rovině jsme zatím ještě nerozjímali. A tak (i jako pozvánku k četbě knihy Darů, kde jsou také všechny roviny zpytování svědomí podrobně vysvětlené) vstupme dnes do nejhlubšího rozměru zpytování coby mystického rozlišování. Jde o nejúčinnější ochranou před pokušením (zvláště před znechuceností) v čase očekávání Druhého příchodu Krista.

Tuto nejhlubší rovinu partikuláre – mystického rozlišování (je-li srdce očištěné, a tedy „vidí“ Boha) – už nevyhodnocujeme běžně nám dostupnými instrumenty reflexe: jde totiž o spontánní činnost srdce. A tu plněji nahlédneme spíše za pomoci obrazu než pojmovým vysvětlováním. Předložme si tedy v srdci biblický obraz „tři mládenců v ohnivé peci Božího Srdce“ (srv. Dan 3,23), do něhož patříme všichni, abychom alespoň malinko ucítili, o co se v mystickém rozlišování jedná:

Proč zrovna tento obraz? Tři mládenci v ohnivé peci se totiž tenkrát procházeli společně s Ježíšem v Srdci nebeského Otce. Stejně tak pro nás je Ježíšovo Srdce hořící pecí, kde plamen neublíží těm, kteří jsou již v Bohu „propálení“ (utrpením, láskou). Tak jako vycházejí Boží úradky a jeho rozhodnutí z ohnivé pece Trojjediného Srdce, které je hořící pecí v Ježíši, také my se učíme ve spojení s pecí Ježíšova Srdce rozlišovat vše tím nejhlubším způsobem ve vlastním srdci. Jak?

Vše, co přichází a v myšlenkách a citech na nás dopadá, a zejména to, co nás nejvíce pokouší, se učíme nejprve (před každou další reakcí) „vkládat“ do výhně svého srdce spojeného s Ježíšovým, a tím pádem pozdržíme naše zautomatizované negativní reakce: například při sklonu k netrpělivosti se naučím (již automaticky) nevyhodnocovat ihned; při sklonu k hádavosti ihned nereagovat hovorem; při sklonu k paličatosti nedeklarovat nemožnost změny; při sklonu nechuti k jednání a rozhodování ihned neutíkat od nepříjemností... Prostě se učíme v nesnázích (v osobní klíčové slabíně) ihned, na první dobu, vnitřně obracet na Pána tak, že jemu nejprve vše povyprávím (i s afekty) a to naše společné sdílení nechám uložené v srdci, aniž bych vnějškově ihned reagoval, mluvil o tom, řešil problém samospádem. Místo toho „čekám“ na Pánovu reakci: čekám na moment, dokud se to vložené do ohně nepropálí (časem, utrpením, důvěrou, odkázaností, bezradností). Známkou očisty situace (oddělení strusky od zlata), známkou rozlišení dobra od zla: toho, co dělat mám a co ne; kudy jít a kudy ne – je obrazně řečeno „jiskra vylétnutá z pece srdce“ (tj. podnět z hloubi): kdy člověk pochopí, jak o té věci smýšlí Pán. Poté, ať mi to je vhod či nevhod, příjemné nebo nepříjemné, ať se mi to pozdává nebo nepozdává, ihned konám, protože mám jistotu, že je v tom

se mnou Pán. To se stane naší jedinou radostí a útěchou – reakce (jiskra) Pána jako impulz, jak mám pokračovat. Potom dokonce, i když něco „pokazím“, neodejme mi to pokoj srdce, neboť vím, že Pán i toto – můj kaz – potřebuje (oslatit se třeba na mojí nešikovnosti).

Jinak řečeno – vnitřním smyslem srdce se naučíme (v nejhlubším stupni mystického rozlišování) vnímat, co má jiskru (podnět Boha), a pokud v tom jiskra není, nepodnikám nic a (aktivně) čekám. Že nic nepodnikám, neznamená, že nic nedělám: musím v denních povinnostech fungovat dál (plnit své povinnosti), ale přitom sleduji moment, kdy uvnitř pocítím jiskrný impulz – Pánovu řeč, abych si byl jistý, co si o dané situaci myslí On a co po mně chce.

Když už (přiznanou či nepřiznanou) nejsilnější pohnutkou našeho jednání není egoismus, uražená ješitnost, nedoceněnost, závist, strach apod., ale důvody hořícího Srdce v našem srdci (z něhož na potvrzení jako z pece létají jiskry), je to jistý impulz směru lásky (propálené, vyzkoušené, očištěné), směr našeho konání – a tomu říkáme mystické rozlišování. Neznamená to, že už neselháváme, že nás nešvary nadále nepokoušejí, ale už nás nestrhávají tak prudce k těm cyklicky se opakujícím zaběhnutým klišé směrem k pádu.

Ještě jednou: Naší nejvyšší aktivitou se stává vnitřní činnost srdce: vše, co na nás – zevnějšku i zevnitř – dopadá (obrazy, myšlenky, pocity) a nějak nás ponouká reagovat, jednat, mluvit, zaobírat se tím, to vše „pouze“ jako do výhně vhazují do svého srdce (jež hoří a je obklopené pecí Ježíšova Srdce); v srdci tu věc nosím, rozmlouvám o ní s Pánem (beze slov) a čekám, dívám se, jak v ohni hoření „ten problém“ nabývá kvality nebo naopak mizí... Projasnění kvality té věci nebo její rozpad na prach nemám ve vlastní režii – já jen hledím do srdce a čekám: až vylétne jiskra na znamení dokončeného spalování (rozlišování), že byla struska oddělena od zlata: čekám na tuto jiskru jako na impulz, který mne rozpožhybuje k akci (ať k mluvení, nebo k mlčení – k jakékoli reakci podle výsledku „hoření“). Co takto prošlo v peci ohněm lásky, je jisté, v té nejvyšší kvalitě. Chuť, zvuk, vůně jiskrnosti: znamená, že v srdci dostávám pokyn, co mám dělat – ta věc je propálená, tedy mysticky vytríbená a člověk má jistotu souladu s Pánem.

Jsme takto – spontánně, pružně, bez těžkopádného vyhodnocování nebo zavádějícího pitvání detailů – chodící hořící pece, které v terénu neustále rozlišují, co lásce prospívá a kde přichází na úbytě: zejména ve vztazích. To je vrchol, který je přítomný i ve všech předchozích stavech rozlišování.

Takováto protrpěná hořící lidská srdce mohou už skutečně jednat tak, jak to nacházejí ve svém srdci, tak jak jim to tam klade Ježíš – vědí, co Pán zamýšlí, aniž by podléhali sebeklamu, neposlušnosti nebo neočištěným ambicím, kterých se snažíme zbavit v základní rovině partikulárního zpytování.

Moci již jednat přímo podle srdce představuje velikou životní syntézu (nejvyšší pokoru) a vyvedení z omezenosti přirozeného sklonu jednat buď jednostranně citově, nebo jednostranně rozumářsky. Jinak řečeno: někdo má přirozeně (horký) sklon nechat se vláčet city a pocity, jiný pak sklon (chladnější, ale) stejně neuspořádaný a prudký, nechat se drtit nutkavou a neúprosnou logikou rozumu. Syntéza, tedy rozum i cit zapuštěný v srdci, to je nejzralejší podoba mystiky: lidské přirozenosti, která (jak říká sv. Řehoř Naziánský) „zbožštěla“. To a další nám Pán

dává darem a my jen s rostoucím údivem voláme v srdci: „Děkujeme ti, přijď, Pane, těšíme se na tebe!“

S. Luisa Karczubová

* * *

Drazí Služebníci! V každém okamžiku můžeme vnímat skrytý a hluboký dotyk našeho Pána, který nás doprovází a přetváří na všech našich cestách. Jistě si vzpomeneme na své začátky, kdy jsme hledali přítomnost Ducha Svatého ve stvoření, všude kolem nás. Tenkrát jsme se „pídili“ po tom, co nám chce říci skrze náhodné otevření si Písma svatého, skrze kázání kněze při mši svaté, skrze cokoliv, co bylo pro nás dostupné z vnějších možností. Postupně jsme pochopili, že náš vztah s Bohem je přeci jen hlubší – uvědomili jsme si, že máme srdce a začali jsme rozlišovat myšlenky a stavy našeho nitra. Tak jako vesmír, i naše srdce je konečné, Bohem stvořené, a zároveň nekonečné, otevřené do věčnosti. Mystika začíná tam, kde si člověk uvědomuje své omezené možnosti v každém směru a začíná se plně spoléhat na jiné Srdce, jediné Srdce, Srdce vesmíru: na nekonečné Srdce našeho Pána, kterého prosíme, aby se oslavil v životě každého z nás. Zde je ono nekonečno, věčnost, po které tolik toužily naše duše, zde budeme vstupovat do hlubin Pánovy lásky po celou věčnost. Nechejme se Pánem vést a hledejme ve svých souřadnicích ono zvnitřnění: skrytý život srdce, který jen On sám dokáže prohloubit v životě každého z nás!

S. Kateřina Klosová

* * *

Ze slov papeže Františka: S kajícím znamením popela na hlavě začínáme každoroční pouť svatým půstem ve víře a naději. Církev, matka a učitelka, nás vyzývá, abychom připravili svá srdce a otevřeli se Boží milosti, abychom mohli s velkou radostí oslavit velikonoční vítězství Krista, Pána, nad hříchem a smrtí, jak zvolal svatý Pavel: „Smrt byla pohlcena vítězstvím. Kde je, ó smrti, tvé vítězství? Kde je, ó smrti, tvůj osten?“ (1Kor 15, 54–55). Jubilejní motto „Poutníci naděje“ připomíná dlouhou cestu izraelského lidu do zaslíbené země, o níž vypráví kniha Exodus: obtížnou cestu z otroctví ke svobodě, kterou si přeje a vede Hospodin, jenž miluje svůj lid a je mu vždy věrný. Vydejme se na tuto cestu společně. Jít společně, být synodální, to je povolání církve. Křesťané jsou povoláni ke společnému putování, nikdy ne jako osamělí poutníci. Vydejme se na tuto cestu společně v naději na příslib. Kéž naděje, která neklame (srv. Řím 5,5), ústřední poselství Jubilea, je pro nás horizontem postní cesty k velikonočnímu vítězství. Díky Boží lásce v Ježíši Kristu jsme uchovávaní v naději, která nezkłame (srv. Řím 5,5). Naděje je „kotva duše“, jistá a pevná. V ní se církev modlí, aby „všichni lidé byli spaseni“ (1Tim 2,4), a těší se, že bude v nebeské slávě spojena s Kristem, svým ženichem.

(Z postního poselství papeže Františka 2025)

